

vernieuwing
at en kwam
de op mij af
interesserd
de nabijheid
en niet-ge-
de verzeke-
t onze ker-
del van het
roederga-
angen; doch
e treffendste

en dag beter
d en dat zal
og leeft, ten

wol eeniger-
al met Hon-
eten worden
die nu daar-
le heerschap

erke belang-
restend en
in het groote
estie hebben
bewaring en
zich beweegt

Duitschland,
hebben deze
ten aan den
is uit Vlo-
heeft in het
van den gere-
u uitnemend
rend stuk ge-
ler den titel;

eter dan een
uiterlandsch
erden en wat

in genoemd
elijk kort op-
rkelijk leven
en ons, niet-
ndentie met
goed als niet
r, verscheen
t „Quarterly
resbyteriaan-
he getuigde
de, dat zulk
gegaan.

t is ontgaan,
periodiek ook
an het over-
l toch door
in Prof. De
te rede werd
op het con-
genoeg, staat
heid aan dan
en Enges-
isme en Prag-
vroeger som-
rsiteiten van
a neologische
er naar Ame-
ricetown of
choten, maar
oren, die een
n volgeelingen
odge wordt

van de oude
zijn dan de
markt echter
edegegaan is
chotsche ker-
Echter het

deze kleine
a, doordat de
r al te veel
jid, die haar
j kennen een
land!

teit te Amer-
og, dien men

and naar uit-
als van Prof.
dat er niet
ae, maar ook
ing der gere-

in Frankrijk!
het noemen
eig om zijn
eden. Die tij-

pend artikel;
rin het niet-
et Calvinisme
a en door de
ork wordt ge-
s in de Gere-

n de onder-
de Gerefor-

Zijn lof acht ik, met alle bescheidenheid zij het
gezegd, niet overdreven; in ieder geval moeten wij
er naar staan daar niet beuden te leven; dank-
baar zij erkend, dat het ernstig streven daarnaar
steeds sterker zich openbaart.

Dat zal onze kerken ten goede komen; de be-
lijdenis der gereformeerde waarheid bevorderen en
alzo dienem tot de komste van Gods koninkrijk,
waarom de Heiland ons heeft leeren bidden.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

(Adres voor deze rubriek: B. Wielenga, 2de Const.
Haygensstr. 46, Amsterdam).

Bij toezending van uitknipsels, gaarne vermel-
ding van naam en adres des afzenders. Zekere
N. N. zond een knipsel uit „De Telegraaf“, dat
niet geschikt is.

Het hier volgend toegezonden stukje uit „Het
Volk“ (van de hand van Kleerkoper) is de moeite
wel waard, vooral om de ethische beteekenis, welke
de schrijver toekent aan het socialisme.

Hier is een wenk tot zelfkritiek.

Loopuit.

Het was op een Zondagmorgen, 'n herdenkings-
bijeenkomst aan den hondersten geboortedag van
Friedrich Engels gewijd, door de Amsterdamse
Partijfederatie bijeengeroepen. Er was zeer mooie
muziek, zang met vioolbegeleiding. En er was een
spreker. Die spreker was Loopuit. Omdat hier gron-
dige kennis van socialistische literatuur noodig
was, wilde het onderwerp tot zijn recht komen,
had men hem gekozen, den man, die alles gelezen
had.

Die morgen werd 'n openbaring voor mij, en
voor menigen anderen hoorder, denk ik. Want niet
tot zijn boekenkast, maar tot zijn hart gaf hij
ons den sleutel. Engels, de zelfvertoochenaar, die
zijn leven en weten offerde aan Marx, den groo-
tere dan hijzelf, opdat deze ten volle zijn wereld-
omvattende taak zou kunnen vervullen — dat was
het uitgangspunt van Loopuit's rede. En sprekende
daarover, geraakte hij in vervoering en zijn hart
ging open. Dat hart, waarin geen bedrog was,
waarin plaats was voor niets dan voor „de
partij“, „de partij“, die hem geen verdriet kon
doen nog zoo groot, of het vorzok aanstonds
in het niet voor die groote liefde, en hij her-
vatte zijn werk voor haar. Heine zegt, sprekende
van zijn moeder: „Dat mooie hart, dat mij zoozeer
heeft liefgehad“. Zulk een hart ontsloot hij ons
in dien morgen, toen zelfverloochening zijn thema
was. En wij luisterden ontroerd naar hem, die uit-
ging boven zijn sprekkraft en niterlijke persoon-
lijkheid, en ons zijn allerheiligste binnen opende,
waarin alleen de eigen naam van het onzijdige
mag worden uitgesproken. „Zulk een vriendschap“
(ik hoor het hem weder zeggen, terwijl ik het
hier neerschrijf) „kon alleen een socialist geven,
alleen het socialisme maakt de zuivere vriendschap
mogelijk“.

Dat kon hij gerustelijk zeggen, die onbaatzuchtig
en onbetoond alles gegeven heeft wat een goed,
geleerd en wijs man te geven heeft. Een man
van eer, van trouw, van geloof.

Indien het waar is, dat geven zaliger is dan
ontvangen, dan moet voor dezen mensch het aan-
deel in de zaligheid zeer groot zijn.

„Bekeering“ van een suffragette.
De heer M. uit Nijmegen zendt een treffend stukje
autobiografie van Miss Pankhurst.

Uit reactie misken de Miss wel wat te bar hetgeen
ze vroeger bewonderde.

Maar haar woord is getuigenis.

Miss Christabel Pankhurst, wel bekend door haar
onzinig ijveren voor vrouwenkiesrecht in Eng-
land, die allerlei wandaan bedreef om de aan-
dacht te trekken voor haar streven, schrijft nu in de
„Toronto Daily Star“, 22 Jan. 11, o.a.:

„Ik ben dankbaar voor de hoop, die de Bijbel in
deze tijden van storm en donkerheid geeft. Wij
hebben den grooten oorlog doorgemaakt en velen
onzer meenden, dat die oorlog de laatste zou zijn.
Hoe kon iemand zoo dwaas zijn, daaraan te ge-
looven? Het antwoord is, dat wij den Bijbel niet
behoorlijk gelezen hebben. Wij dachten in onze dom-
heid, dat de mensch de redding der wereld zou tot
stand brengen. Wij vinden in Gods Woord, dat het
Gods plan niet was, met dezen oorlog aan allen
oorlog een eind te maken. Deze krijg kon de zon-
den niet uitdelgen, die de oorzaak van iederen
oorlog zijn, en zoolang de oorzaak van den oorlog
blijft bestaan, kan deze niet ophouden.“

„Niemand had mij ooit gezegd, dat God Zijn
eigen weg volgt om vrede op aarde te brengen. Ik
geloofde, dat de arbeidersbeweging en de vrouwen-
beweging en nog meer bewegingen de wereldvragen
zouden oplossen, maar dat is niet gebeurd.“

„De vreeselijke gebeurtenissen, die nu dreigen,
zijn een roepstem om uit te gaan en het Evangelie
te prediken aan allen, die luisteren willen.“

„Wie den Bijbel bestrijden, bestrijden God. De
erflike onzer dagen ontneemt het volk zijn Bijbel.
Het heet zwakzinnigheid, den Bijbel te gelooven,
maar als dat Boek weggenomen wordt, zijn wij blind
en tasten in de duisternis.“

Groot-Nederland.

Onder dezen titel schrijft Prof. van Scheven een
leader in het „Geref. Jongelingsblad“.

Ja, op nationaal gebied hebben we ook dringend
een reformatie noodig.

„Wilhelms“ zingen alleen is niet genoeg.

We moeten ook hebben ontwakning van nationaal
bewustzijn, zonder nationale zelfoverschatting.

„Wij willen Holland houden!“ Niet alleen als
een vrij en onafhankelijk Staatsgebied. Maar ook
als volksleven met een eigen karakter. Als een
afzonderlijke beschaving. Die wel dankbaar van haar
huur-beschavingen overnemen wil. Maar weigert er
zich door te laten opsorpen. En wat zij overneemt
ook maar niet zoo zonder meer bij haar bezittingen
inlijft. Maar het vooraf van haar eigen keur voorziet;
nog meer: omvormt tot het bij haar oud, oorspronke-
lijk goed is gaan passen.

Hoe gelukkig is het in verband daarmee, dat
wij veel, veel grooter zijn dan wij gewoontlijk
denken.

Op een uiterst gelukkige wijze heeft H. M. de
Koningin-Moeder onze nationale roeping eens om-
schreven in de woorden: groot te zijn in alles,
waarin een klein volk groot kan wezen! En sedert
zij het deed is het haar dan ook reeds tal van
malen nagezegd. Bij allerlei gelegenheden.

Toch! laat ons niet de uitspraak voorzichtig
wezen. Niet vergeten althans, dat zij gebazigd werd
met het oog op Holland als staatkundig groot-
heid. Maar niet ter aanduiding van een afzonderlijke,
karakteristieke beschaving.

Had ze dit laatste beoogd, dan was het onmogelijk
geweest haar zonder protest te aanvaarden. Want
zeker: het Koninkrijk der Nederlanden is maar
klein. In een enkelen dag spoort ge het in zijn
grootste lengte door. En welgeteld even zeven mil-
joen inwoners heeft het van de Dollard tot de
Scheide, van Den Helder tot Maastricht.

Maar mannen en vrouwen, die onze Nederland-
sche taal spreken en dragers zijn van die afzonder-
lijke Dietsche beschaving zijn er heel veel meer.
Verspreid over twee groote centra buiten ons vader-
land. Over Vlaanderen, met een rand daaraan zelfs
nog in Noord-Frankrijk. En over Zuid-Afrika; de
Kaap, Transvaal en Oranje-Vrijstaat. Is het werk
van Guido Gezelle niet een van de grafste vruchten
van den boom onzer Nederlandsche letterkunde
van den nieuweren tijd? Niettemin was deze toe-
venaar met het woord een kind van het Vlaamsche
land. Hij niet alleen: wie weet niet dat van Verriest
en Rodenbach, twee andere met groot taaltalent
gezegenden. Hetzelfde geldt. En leeft te Potchef-
stroom niet een Totius, om met zijn lied de ver-
wantschap van het volk daar met het onze te
bewijzen?

Ja, er is een Groot-Nederland! Staatkundig niet.
Maar wat beschaving aangaat, zeer zeker.

Laat ons, om ons van onze nationale roeping
te kwijten, dat minder uit het oog verliezen dan wij
plegen te doen. Samenhoorigheid met de beide
andere takken van den Nederlandschen stam ge-
voelen en beoefenen; weinig dingen kunnen ons
en rechtstreeks en middellijk in deze zooveel nut
brengen ter bereiking van ons doel, als dat.

Rechtstreeks, omdat eendracht macht maakt!

Zullen wij afzonderlijk in het concert der nationa-
liteiten maar een zwak geluid kunnen doen hooren,
schouder aan schouder geschaard kunnen wij onze
stem luid doen klinken en vast.

Maar ook middellijk brengt ons een samenvaren
van onze Nederlandsche bark met die van Zuid-
Afrika en Vlaanderen verder dan wanneer wij alleen
de hoogte zoe in trachten te steeven. In het land
van den Gulden Sporenslag en aan de Kaap brandt
het Nederlandsche leven feller dan ten onzent.
Omdat 't daar benauid en gedrukt wordt. In België
moet het met handen en voeten werken om niet
door de Fransche beschaving te worden geworpd.
In Zuid-Afrika moet het diep ademen en al zijn
spieren spannen om niet onder de Engelsche be-
graven te worden.

Wij, die zulke stormen om ons wakker te houden
niet kennen en die er daarom wel eens wat veel
over denken kippen te gaan houden om ons leven
dan vooral te vullen met dagelijksche zorgen naar
aanleiding van de vraag of de kammen van die
beesten wel goed rood zijn, wij kunnen er niet
anders dan bij winnen wanneer we er veel aan
denken, dat die twee worstelaars om hun leven
zelfs nabij familie van ons zijn.

B. W.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

Aan de Redactie van
„De Reformatie“.

Geachte Redactie,

In uw nummer van 23 Maart lees ik: „Luther was
in menig opzicht argeloos als een kind ten opzichte
van de cultuur“. Het is jammer van Luther; wat be-
toekent toch iemand, die niet kan meekomen met
„De Cultuur“? Wat er volgt, valt mij echter nog
meer tegen van hem. „Met onschuldigen levenslust
genoot hij van Wijn en Trijn“. Taalonderzoekers onder-
richten ons: „Wijnje en Trijnje, dat wil zeggen: drink-
gelagen en vrouwen; W. en T. beminnen, dat is
Ezechus en Venus dienen“. Het tegenwoordig spraak-
gebruik bevestigt, meen ik, die verklaring. Was Luther,
als Bredero, een liefhebber van „Venus en de croes“? En
mogen we dat onschuldige levenslust noemen? Of
paste misschien de schrijver ongezogen op Luther
een uitdrukking toe, die hier kant noch wal raakt?

Hoogachtend,

J. W.

B. 4-4-23.

[Wij mogen den heer J. W. dankbaar zijn voor zijn
hartelijke en waardeering-ademende kritiek.

Jammer, dat deze kritiek niet ook tevma verstandig
en opbouwend is!

Wat schieten we nu met zulk een oordeel op?

Iedere lezer, die nog iets van het lagere-school-onder-
wijs onthouden heeft, is reeds van zijn jeugd af bekend
met de „onderrichting“, die de heer J. W. van de
„taalonderzoekers“ inzake het spreukje „Wijn en Trijn“
ontvangen heeft.

Zelfs voor den meest annoozele onder ons bevat
deze, uit geleerde bron geputte, wijsheid niets nieuws.

De heer J. W. had verstandiger gedaan voor zichzelf
eens bij „taalonderzoekers“ inlichting te vragen over
de uitdrukking „onschuldige levenslust“; mis-
schien ware hij dan op de gedachte gekomen, dat het
woord „onschuldig“ door mij gebruikt is om de,
doorgaans ongunstige, beteekenis van het „Wijn en
Trijn“ te neutraliseeren en aan deze spreuk een goed-
aardig karakter te verleenen.

Wellicht had zijn gezond verstand hem dan geroept
om geen vergelijking met een man als Bredero te
maken, daar de liefhebberij van dezen man allesbehalve
onschuldig was.

Ja, ik geloof, dat de heer J. W., indien hij zijn
geleerde onderzoekingen niet alleen over het veld der
taalkunde, maar ook over het terrein der geschiedenis,
uitgebreid had, en o.a. eens nauwkeurig gespeurd had
in de brieven van Luther, waarschijnlijk zijn heele
ingezonden stuk in de pen zou hebben gehouden.

Wij zouden dan wel zijn sympathieke taal hebben
gemist, maar wie wil nu waardeering ten koste van
het gezond verstand en van de nuchtere waarheid? B. W.]

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweemaal te:

Kommersrijt, E. C. v. d. Laan te Lollum en B. Boorda te
Driessum.

Beroepen te:

Axel, W. Veder te Gouda.
Baarlant, A. Wijngaarden, cand. te Dokkum.
Gees (Dr.), A. Wijngaarden, cand. te Dokkum.
Heemaven, J. Ubels te Varsseveld.
Naarden, W. Faber te Serooskerke.
Oostkapelle, J. A. Schep, cand. te Utrecht.
Rijssen (Ov.), A. Wijngaarden, cand. te Dokkum.

Aangenomen naar:

Wijckel en Bak, J. Hettings, cand. te Apeldoorn.

Bedankt voor:

Arum, J. Tonkens te Luttjegaast.
Boerakker, Hoek, Nieuw-Bunen, Ooltgensplaat, Oosthorpe,
Schipluiden, Silvolde-Gendringen en Ten Post, J. Hettings,
cand. te Apeldoorn.
Boskoop, W. Veder te Gouda.
Dedemsvaart, J. H. Kuiper te Winsum.
Hoizen, R. Sybrandy te De Krim.
Klundert, J. Voerman te Warns.
Schildwolde, J. Sybesma te Burum.
Spijk, J. Visscher te Hijaard.
Uithuizen, N. Postema te Veendam.

Afscheid van:

Dronrijp, J. Wijngaarden. Tekst Hand. 4:12.

Intrede te:

Sloterdijk, Y. van der Zee. Tekst 2 Tim. 2:8a.
Watergraafmeur, W. van 't Sant. Tekst Job. 3:16.

Jubileum, Da M. v. d. Mast, em. pred. van Edam,
thans wonende te 2-Gravenhage, vierde verleden week zijn
gouden jubileum.

Perempt. examen, Cand. J. H. Sillevis Smitt, die het
beroep naar de Geref. Kerk van Laren (N.H.) heeft aange-
nomen, is door de classis Amsterdam met goed gevolg pe-
remptoir geëxamineerd.

Praep. examen, De classis 's-Hertogenbosch der Geref.
Kerken, vergaderd te Eindhoven, heeft preparatoir geëxamineerd
en toegelaten om te staan naar de bediening des Woords
an der Sacramenten, den heer J. H. Donner Jan, geboren te Goes,
candidaat aan de Theologische School te Kampen.

Onder de betere
fabrikaten
behoort

HET HOFBERG-ORGEL

door zijn hooge
muzikale eigenschappen
tot den eersten rang.

Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)
:- Rosestraat 42a - Rotterdam -: